

Instructies voor de museumspeurtocht (vanaf de brugklas) in het 'Rheinisches Landesmuseum Trier'

Beste docenten,

Via de speurtocht willen wij uw leerlingen aan de hand van originele voorwerpen een eerste indruk geven van het alledaagse leven van de Romeinen in Trier. De volgende informatie is bedoeld als ondersteuning bij de organisatie en nabespreking van de museumspeurtocht.

Wij wensen u een spannende speurtocht!

Inhoud van de speurtocht/ competentieverwerving:

De leerlingen onderzoeken verschillende sporen van de Romeinse cultuur.

- Dagelijks leven in het Romeinse Rijk: familie, school, vrije tijd
- Economie in het Romeinse Rijk: betalingsverkeer
- Reconstructie van een stadsmacquette: het Romeinse Trier

Voor de start

- De kinderen kunnen de museumspeurtocht alleen of in groepen doen.
- Duur ca. 45 min, bespreking van de oplossingen 15-20 min.
- U heeft klemborden als onderlegger en potloden nodig voor de speurtocht. Deze kunt u lenen bij de museumkassa. (Houd er a.u.b. rekening mee dat om conservatorische redenen alleen potloden als schrijfinstrument zijn toegestaan in onze tentoonstellingen.)
- Andere belangrijke informatie: van 12.00 - 12.45 en van 14.30 - 15.15 uur is de zaal "Römische Grabmonumente" (Romeinse grafmonumenten) niet toegankelijk. Delen van de speurtocht kunnen dan niet worden uitgevoerd.

Route door het museum

- De foyer van het museum is het begin- en eindpunt.
- Bij de museumkassa is een flyer verkrijgbaar met de route door het museum.

Oplossingen voor de museumspeurtocht

A De grafstenen van de Romeinen

Familie

De ouders geven elkaar als een teken van saamhorigheid de hand. Ze staan dicht bij elkaar en hun zoon staat tussen hen in.

De bedienden houden een spiegel en twee flesjes voor parfumolie vast in hun handen.

De man die de vader begeleidt, is waarschijnlijk een bediende of een slaaf.

Met deze afbeeldingen op de grafstèle wilde de familie haar rijkdom tonen en indruk maken op degene die de stèle bekeek. De familie behoorde tot de hogere klasse van Trier. Toelichting: het grafmonument toont scènes uit het privéleven van de familie (jacht, veel personeel) en dat had een arme familie zich nooit kunnen permitteren.

School

Opvallend is in eerste instantie dat er maar drie leerlingen en één docent zijn. De docent zit in het midden tussen de twee oudere leerlingen. Hij is herkenbaar aan zijn baard. Bovendien heeft hij een voetenbankje waardoor hij zich van de andere personen onderscheidt. Bij de Romeinen was er geen openbaar onderwijs zoals wij dat nu kennen. Rijke Romeinen konden zich privédocenten permitteren. De kosten werden laag gehouden doordat verschillende ouders samen docenten inhuurden en het onderwijs in kleine groepen betaalden. Populair en bijzonder duur waren Griekse docenten - hier geïllustreerd door de baard - die de leerlingen Grieks bijbrachten.

Wastafeltjes waren goedkoper. Terwijl papyrus slechts één keer kon worden beschreven, bestond bij de wastafeltjes de mogelijkheid om het schrift te verwijderen en de tafeltjes opnieuw te beschrijven. Het wastafeltje kon op deze manier meerdere keren worden gebruikt. Ook de productie van papyrus was duurder dan die van wastafeltjes.

Economische betrekkingen en beroepen

De familie zou in de wijnhandel kunnen hebben gezeten of als wijnboer zelf wijn kunnen hebben gemaakt.

Uit restanten van amforen en vaten kan worden afgeleid dat er sprake was van een levendig handelsverkeer tussen het Romeinse Trier en andere steden in het zuiden van het Romeinse Rijk.

Andere beroepen naast wijnhandelaar, wijnboer en docent waren: koopman, handelaar, jager (hier zeker als hobby), kapitein, schoenmaker...

B Het geloof van de Romeinen

Minerva – Jupiter – Juno staan afgebeeld.

Deze drie goden staan voor ambacht – de wet – familie.

De bijbehorende dieren van de drie goden: Minerva – uil, Jupiter – adelaar, Juno – pauw.

Dieren van Diana: hert, hond, haas. Zij vormen de symbolen voor de jacht.

C Mozaïeken als voorbeeld voor de wooncultuur van de Romeinen

In de zwarte, driehoekige velden liggen 42 tot wel ca. 80 steentjes. Hieruit blijkt hoeveel tijd en werk nodig was voor het maken van een mozaïek. Deze kunstwerken waren dienovereenkomstig duur en konden alleen door zeer rijke Romeinen worden gekocht.

De geometrische figuren achthoek, trapezium, vierkant en ruit/vlieger zijn te herkennen.

Afkortingen van de maanden: IUN = juni; IUL = juli; SEPTEMB = september; OCTOB = oktober. Mei, augustus en november kunnen aan de hand van het ritme van de velden worden aangevuld.

De eigenaar van het Monnus-mozaïek wilde met de weergave van de kunstenaars en de muzen zijn eigen hoge opleidingsniveau laten zien.

Polydus houdt in zijn rechter hand een zweep en een lauwerkrans vast. De zweep is een attribuut van de wagenmenner en zijn belangrijkste gereedschap. De lauwerkrans staat voor de overwinning in een race en huldigt hem als succesvolle wagenmenner.

De naam van het paard luidt "Compressor(e)", wat "dringer" betekent.

D De stichter van de stad Trier

Keizer Augustus stichtte de stad.

Trier heette Augusta Treverorum – de Augustusstad van de Trevieren.

17 voor Christus.

E Het Romeinse Trier - stadsmaquette

Porta Nigra: in de Romeinse tijd één van de vijf stadspoorten.

Dom: christelijke kerk, laat-antiek kerkgebouw.

Basiliek: keizerlijke ontvangthal; ook Palastaula genoemd.

Circus: wagenrenbaan.

Amfiteater: gevechtsarena; werd gebruikt voor gevechten tussen gladiatoren.

Keizerthermen: badhuis; was in eerste instantie als thermengebouw gepland, maar werd later echter als paleisachtig praalgebouw gebruikt.

Forum: marktplein, administratief en zakelijk centrum van de Romeinse stad.

Barbarathermen: badhuis; één van de grootste thermencomplexen van het Romeinse Rijk.

F Het geld van de Romeinen

De keizer draagt vaak een lauwerkrans op zijn hoofd.

Imperator wordt afgekort met IMP, Augustus met AUG, Caesar met CAES.

De leeftijd van de munten kan aan de hand van de regeerperioden van de afgebeelde keizers worden bepaald. De munt moet geslagen zijn in de tijd waarin de afgebeelde keizer aan de macht was.

Hartelijk dank voor uw bezoek aan het 'Rheinisches Landesmuseum'! Wij hopen dat u het leuk vond.

Feedback, vragen of suggesties zijn altijd welkom.

Onze contactpersoon: muspaed.rlmt@gdke.rlp.de

Colofon:

Rheinisches Landesmuseum Trier
Weimarer Allee 1
D-54290 Trier